

BRANDENDE VELDEN

Originele titel: *Brennende Felder*, 2024

© Copyright 2024 S. FISCHER VERLAG GMBH, FRANKFURT
AM MAIN

© Copyright 2026 Vertaling: ARI HOSTE EN UITGEVERIJ VAN
OORSCHOT, AMSTERDAM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaargemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever. Datamining is niet
toegestaan.

Reinhard Kaiser-Mühlecker

Brandende velden

Roman

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

Wat voor ergs me ook is overkomen, ik ben het vergeten.
Czesław Miłosz

I

Alsof het lang geregend of net gestormd had, zo zag de lucht eruit, hoog en wijd en van een egaal fris, helder blauw. De bergen stonden in een uitgestrekte halve cirkel scherp tegen de horizon afgetekend, en in het dichtbeboste voorgebergte waren de toppen van enkele dorre sparren te zien. Alleen in het oosten trok een wolkenband door het blauw, aan de randen geribbeld als het lichte binnenste van een schelpdier, zodat je de wolken graag had willen aanraken om te voelen of ze net zo zacht en mysterieus waren. Zelfs door de glazen van de zonnebril leken ze een intense tint te hebben, tussen oranje en roze-rood, zoals de lucht in de avonduren van deze ongewoon warme herfstdagen telkens weer kleurde, zij het niet in het oosten maar in het westen.

Om de paar minuten reed tussen andere voertuigen – auto's, motoren, bromfietsen en tractoren met aanhangers – een dieprode vrachtwagen voorbij, en dat was het enige wat haar aandacht leek te trekken; tenminste, ze wendde alleen voor die vrachtauto's haar blik van het hemelgewelf af, keek ze achterna, hoe ze tot de rand geladen met leemachtige, roestkleurige grond in noordelijke richting wegdenderden, naar de vlakke, om leeg terug te keren en wat verderop bij de rotonde, die buiten haar gezichtsveld lag, weer te verdwijnen. Ze wist niet waarom ze juist deze vrachtauto's achternakeek, en merkte lange tijd niet eens of niet echt dat ze dit deed.

Allengs begon het licht te vervagen, alsof het naar de din-

gen of de lucht of de aarde terugkeerde of naar overal tegelijk. Het gebeier van de kerkklokken haalde haar uit de onnoembare toestand waarin ze het afgelopen uur – of waren het er twee, ze vergat dan vaak de tijd, vergat soms zelfs welk jaar het was – had verkeerd en ze wierp een blik op het horloge om haar pols en daarna op haar arm: haar bruine kleurtje van de zomer was nog niet helemaal verdwenen; ook al was de zon nog maar zwak, dankzij de uren in de buitenlucht behield ze haar kleurtje wat langer. Ze stond op en verliet het terras of wat ervoor doorging: eigenlijk niet meer dan het met bitumenbanen bedekte platte dak van de tegen het huis aangebouwde garage, waar je via een balkondeur op kon en waar twee als nieuw uitziende, uitgeklapte ligstoelen stonden. Voordat ze over de drempel stapte, leunde ze tegen de niet gestucte, hier en daar brokkelige bakstenen muur en veegde haar voetzolen af: minuscuul kleine steentjes kleefden eraan. Vervolgens liep ze de gang door en daalde de lange, niet één keer onder haar voeten krakende, zwevende trap af.

Ze schrok bijna toen ze hem in pak, zwart overhemd en glimmend gepoetste schoenen op de bank zag liggen, zijn handen op zijn buik gevouwen alsof hij degene was om wie gerouwd moest worden. Maar toen ze dichterbij kwam merkte ze dat zijn ogen open waren en zijn blik langzaam heen en weer gleed, over het dorp dat zich aan de andere kant van de glazen wand onder hen uitstreckte.

‘Klaar?’ vroeg hij zonder zijn getuut, dat niets zoekends of ongeduldigs had, te stoppen of zelfs maar te onderbreken.

‘Ja,’ zei ze, ‘zo meteen’, keerde om en liep de trap weer op naar boven, pakte een donkerblauw geruite jurk uit de kast en ging ermee naar de slaapkamer en trok hem over haar bikini aan. Daarna liep ze naar de badkamer en deed wat blush op, alleen op haar jukbeenderen een beetje, vervolgens nog iets meer; ze hoorde de voordeur opengaan en weer dichtvallen. Ze legde de kwast en het doosje weg, trok schoenen met een

lage hak aan, pakte haar handtas en ging naar buiten.

Hij zat al in de auto, en de motor draaide. Ze stapte in de zilverkleurige Audi, die nog van haar grootvader was geweest, en deed het portier dicht.

‘We zijn te laat,’ zei hij en vertrok.

‘Ja,’ zei ze; ze kon de geur van eau de cologne ruiken.

Het was inmiddels donker geworden, en de straatlantaarns wierpen hun gele licht, waarin hier en daar een zwerm muggen danste, op het asfalt. Ze parkeerden, stapten uit, liepen met snelle pas door de koele, vochtige avondlucht naar de kerk en gingen – hij voor haar – door de achteringang naar binnen.

Ze waren inderdaad te laat; de dienst was al begonnen. Ze gingen op de achterste rij zitten, en hoewel één iemand nauwelijks merkbaar het hoofd omdraaide, leek het of hun komst niet werd opgemerkt.

Hier en daar haperend, alsof hij een woord niet kon ontcijferen, las de voorganger met monotone stem van een briefje voor wat de familie hem – of de priester – over de overledene had verteld. En het vreemde was dat de toespraak bij dit afgesloten leven niet zozeer over mensen ging – ook al waren die er: zijn ouders, vrouw, vijf kinderen – als wel over bouwprojecten en machines, over dingen die te maken hadden met het landbouwbedrijf waarvan de overledene lange tijd de eigenaar was geweest. Op een scherm dat voor het tabernakel stond opgesteld en dit aan het zicht onttrok, werden foto’s van de genoemde dingen geprojecteerd: de nieuwe meststal met driehonderd plaatsen, later de fokstal ‘omdat ze circulair wilden zijn’, de Steyr-tractor uit vierenzeventig met zijn destijds innovatieve transmissie, de uit de DDR geïmporteerde balenpers en de uitrijwagen die de gewiekste overledene – ‘bijna voor niets’ – uit de boedel van een failliete dealer had weten te kopen.

De onwillekeurige opkomende gedachte aan wat er ooit, op een dag in de verre toekomst, tijdens haar eigen begrafenis ge-

zegd zou worden, welke foto's er getoond zouden worden – mocht ook op haar begrafenis iemand zo smakeloos zijn om foto's te tonen – verdrong ze, en in plaats daarvan bedacht ze dat ze geen enkele herinnering had aan deze man, die jarenlang haar buurman was geweest. Ze wist niet eens hoe hij eruit had gezien, en de foto die ze op het altaar hadden geplaatst riep geen herinneringen bij haar op; misschien alleen maar omdat hij te ver weg stond en ze hem niet scherp kon zien; ze zag slechts een kaal hoofd, een bril en knalgele stropdas. Of misschien toch niet enkel daarom: ze had dan wel met tegenzin naar de geprojecteerde foto's gekeken, maar toen ze een paar dagen geleden hoorde dat hij gestorven was, had ze niet aan een gezicht gedacht, niet aan een stem, maar aan niets anders dan de dingen op die foto's.

Toen hij klaar was met voorlezen vouwde de voorganger het briefje trillend op, schraapte zijn keel en begon de rozenkrans te bidden, en meteen na het kruisteken viel het verzamelde volk in – een man of veertig, vijftig, die bijna allemaal, op de klein- en achterkleinkinderen van de overledene na die bij zijn kinderen op de voorste rijen zaten, wit of minstens grijs haar hadden, en niemand in pak of jurk, maar iedereen in spijkerbroek en jas – en ineens was de net nog galmende ruimte vervuld van een donker gedreun dat tot in de verste uithoeken doordrong. En na enkele ogenblikken vielen ook zij beiden onwillekeurig in, en de aanzwellende en wegebbende tientjes maakten haar slaperig. Het voelde als twee grote, gelijkmatig naderende golven, die ze allang niet meer door zich heen had voelen rollen, als de adem van een ander, groter wezen dat in haar plaats ademde en waaraan ze zich kon overgeven... Het was alsof ze terug naar haar kindertijd werd gebracht en alsof ze daar en toen – tijd en plaats waren één – geborgen was geweest. En misschien was ze dat op de een of andere manier ook, tenminste helemaal aan het begin van haar leven. Misschien, waarschijnlijk, ze kon het zich eigenlijk amper nog

herinneren, wist alleen nog dat haar kindertijd haast eindeloos had geduurd en ze zich steeds meer gevangen had gevoeld, gevangen in een wereld waarin alles en iedereen continu in verandering was, terwijl alleen bij haar alles hetzelfde bleef en er helemaal niets veranderde, niets wezenlijks, zelfs niet toen er iets had moeten veranderen. Haar kindertijd duurde zo lang dat ze er op school om werd uitgelachen, maar toen, op haar vijftiende verjaardag, was hij alsnog ineens voorbij. Pas vanaf dat moment, dat einde had ze echte herinneringen, alsof het einde een begin was, alsof de nevelen waren opgetrokken.

De rozenkrans was afgelopen. Het projectiescherm weer wit. Het was warm in de kerk; zij had het warm. Het was alsof ze wakker werd onder een dik donsbed waar gezang doorheen klonk:

‘Van U ben ik, o mijn Heer, / U behoort mijn leven. / Mij tot heil en U tot eer / heeft U ’t mij gegeven. / Vaderlijk leidt U mij / in voor- en tegenspoed / mijn doel steeds tegemoet.’

Na het einde van het lied liep de voorganger, die was gaan zitten, terug naar de ambo, bedankte namens de rouwende familie de aanwezigen voor het bijwonen van de dienst, die hiermee was afgelopen, en vouwde opnieuw een briefje open. De overledene werd dan en dan naar zijn laatste rustplaats gebracht, aansluitend werden de persoonlijk genodigden en de volgende gasten uitgenodigd voor de begrafenismaaltijd, waarop hij een reeks namen of beter gezegd functies voorlas. Daarna nam hij afscheid, vouwde het briefje op en verdween met gebogen hoofd door de zijdeur naar de sacristie.

‘Kom, we gaan,’ fluisterde hij haar toe – van bovenaf, want hij stond al.

‘Ja tuurlijk,’ zei ze luider dan bedoeld en ging ook staan.

Dacht hij soms dat ze wilde blijven? Moest hij haar daarom zowat uit de bank duwen? Ze was als kind niet zo vaak naar de mis gegaan dat de afwisseling van staan, zitten en knielen haar tweede natuur was geworden zoals bij alle anderen hier

kennelijk het geval was, maar dat je de knie boog en een kruis sloeg voordat je in de bank ging zitten en nadat je hem weer verlaten had, dat wist ze, ook al had ze bij aankomst slechts terloops een haastige kniebuiging gemaakt, en dat deed ze nu opnieuw, terwijl ook in de andere rijen de eerste mensen hun plek verlieten. Vluchtig boog ze haar knie en wierp een blik naar voren, en toen, midden in haar buiging, zag ze dat iemand nog meer haast had dan zij en dat hij door haar zijn pas moest inhouden en zelfs even moest stoppen. Ze kende hem niet, of herkende hem niet, wat ze bij veel mensen hier had, bij de meesten, toch vond ze het onprettig om een kniebuiging te moeten maken, ja zelfs al gemaakt te hebben met haar blik op hem gericht, op deze vreemde van haar eigen leeftijd, alsof haar gebaar van nederigheid voor hem bedoeld was, en ze vond het onprettig dat hij dit heel duidelijk zag, dat hij niet anders kon dan dit heel duidelijk te zien, tenzij hij zou wegstijgen of zijn ogen zou sluiten, en dat hij glimlachte, al was het nauwelijks zichtbaar, maakte het voor haar nog onprettiger. De hele situatie duurde maar een paar seconden, misschien zelfs maar één, was in ieder geval veel te kort en onverwacht om er gedachten bij te kunnen hebben, en toen merkte ze dat hij, allesbehalve een vreemde, al langs haar heen was geglipt om via dezelfde weg als zij gekomen waren naar buiten te snellen, en ze snelde hem achterna.

Ze was blij toen ze in de auto kon stappen. Ze wilde niets liever dan naar huis. Hoewel het nog niet laat was verlangde ze naar haar bed. In deze tijd van het jaar voelde ze zich altijd moe. Of eigenlijk lag het niet aan de tijd van het jaar maar aan het gebrek aan licht, ja het gebrek aan een minimumaantal heldere uren beroofde haar van alle energie en daar kon ze niets aan veranderen, zelfs niet door bij elke gelegenheid op het terras te gaan liggen, en als zich dan ook nog een koufront aankondigde, zoals nu, raakte ze nog meer uitgeput.

Toen ze een stukje gereden hadden, merkte ze dat hij een

andere weg was ingeslagen dan die naar huis, en in zuidelijke richting het dorp uit reed.

‘Waar gaan we naartoe?’

De lucht die door het open raam naar binnen stroomde droeg een lichtzoete, bijna exotische geur, en ergens in de verte was telkens weer gepiep te horen, en pas toen ze – heel langzaam, bijna stapvoets; ze reden over een grindweg, en nadat ze ontelbare keren waren afgeslagen had ze haar oriëntatie verloren – langs een maisveld kwamen dat net met een ontzettend grote en lawaaiige, rondom verlichte, wit-groene maaidorser werd geoogst en aan de rand waarvan een in de duisternis slechts als contour zichtbare tractor stond met twee aanhangwagens erachter, begreep ze waar de geur en het gepiep vandaan kwamen.

‘Ken je hem?’

Of waarom leunde hij in the middle of nowhere uit zijn raam?

‘Hallo!’

‘Ja, wat?’

‘Wat doen we hier?’

‘Wat we hier doen? Niets.’

In de advertentie had ‘villa’ gestaan, ook al verschilde het huis qua stijl en vorm niet veel van de huizen in de buurt, alleen was het misschien een tikje groter dan de meeste andere hier, en ze kende zichzelf goed genoeg om te weten dat waarschijnlijk vooral deze omschrijving voor haar de doorslag had gegeven om met de koop in te stemmen.

Ze zette de waterkoker aan, terwijl hij weer op de bank ging liggen, zijn handen op zijn buik vouwde en naar buiten keek. Hij had het licht niet aangedaan, en door het raam waren de lichtjes van het dorp te zien, hun eigen persoonlijke sterrenhemel, waar af en toe een zeer langzame en zeer heldere vallende ster doorheen bewoog, een auto. Ze liep de trap op naar de badkamer, trok haar jurk en bikini uit en haar pyjama aan, waste zich en poetste haar tanden. Vervolgens ging ze weer naar beneden en goot het hete water in een kopje, deed er een theezakje in – zomaar een, het eerste dat ze in handen kreeg – en ging bij de bank staan.

‘Ik moet naar bed,’ zei ze en blies in haar thee, de hete damp sloeg tegen haar wangen. ‘Ik ben doodop.’

‘Ga slapen, Luisa,’ zei hij.

‘Ja,’ zei ze, en terwijl ze naar de slaapkamer liep en de damp op haar wangen koud voelde worden en nat, bedacht ze hoe ongelooflijk het was dat ze altijd gewoon deed wat hij zei, als het gehoorzame kind dat ze nooit geweest was, dat ze altijd alleen maar ja kon zeggen, niets of bijna niets anders: Ja, ik ben

klaar. Ja, voor mijn part. Ja, je hebt gelijk. Ja, laten we terugverhuizen. Want eigenlijk wilde ze helemaal niet terug naar hier, waar ze weliswaar geboren en getogen was, maar niets te zoeken had; lange tijd had ze er genoeg aan gehad om een keer of twee, drie per jaar 'langs te gaan' zoals ze het noemde. Natuurlijk, zomaar even langs haar geboortedorp gaan, langs de boerderij als ze daar zin in had, dat ging niet meer na alles wat er gebeurd was. En misschien had ook zij deze plek toch wel een beetje gemist, zonder het echt te beseffen en zonder zich te realiseren dat het woord 'geboortedorp' of het gevoel dat ermee gepaard ging voor haar niet met het dorp verbonden was, maar slechts met de kleine omgeving waar ze gewoond had, zodat het voor hem gemakkelijk was geweest of in ieder geval niet heel erg moeilijk om haar met zijn enthousiasme voor dit half afgebouwde huis aan te steken.

Ze zette haar kopje neer, op de parketvloer van Siberische lariks, en ging op bed zitten. Met haar vlakke hand streek ze over het laken. Wat was het zacht. Zou ze nog wat lezen? Als kind had ze zoveel gelezen. Zich in haar boeken teruggetrokken als in een knus kamertje waar niemand anders toegang toe had, waar niemand anders van wist, waar niemand anders van had willen weten. En later, in de jaren dat ze in het buitenland woonde, in Zweden en Denemarken vooral, had ze tijdens het lezen soms het gevoel gekregen dat boeken het enige echte thuis waren dat ze ooit had gekend. Ook de laatste tijd had ze dat gevoel af en toe weer. Maar waarom las ze dan zo weinig? Alsof je ook het lezen kon verleren was ze al weken of zelfs maanden niet vooruitgekomen in de roman die op haar nachtkastje lag, zolang al dat ze niet eens meer wist waar het precies over ging. Het was een detectiveverhaal, ja, en meteen aan het begin werd er iemand vermoord in een park, en wel door een politieagent of iemand die zich als politieagent had vermomd, maar hoe ging het daarna verder? Ze kon het zich niet herinneren. En zoals het ernaar uitzag zou ze het ook vandaag niet

te weten komen. Ach wat. Dat boek liep niet weg. Ze zou gewoon weer van voor af aan beginnen, misschien zelfs morgen al, op het terras. Ja, dat was een goed idee. Ze ging liggen, trok het donzen dekbed over zich heen en pakte haar telefoon. Ze ontgrendelde hem, opende de browser en surfte wat rond, las hier en daar een kop, scrolde door de posts bij artikelen die haar interesseerden, klikte soms op een pop-upadvertentie – en ondertussen bleef ze maar luisteren of ze geen voetstappen hoorde. Maar nee, niets, hij kwam niet, al had hij gezegd dat hij zo meteen zou komen, toen ze weer was opgestaan en naar beneden was gegaan en hem, na een korte aarzeling bij het zien van het aangebroken flesje bier, gevraagd had of hij niet moe was.

Ze legde haar telefoon weg en deed het licht uit en sloot haar ogen, maar kon niet slapen. Af en toe was nog steeds het gepiep van een achteruitrijdende maaidorser te horen. Vreemd toch dat het zenuwslopende geluid haar niet eerder was opgevallen, de maisoogst moest tenslotte al een tijdje aan de gang zijn. Ze snapte niet waarom ze het niet overdag deden. Ook al was het een kletsnatte herfst, er waren nog steeds voldoende periodes zonder regen. Maar goed, wat wist zij daar nou van? Heel erg weinig in feite, hoewel ze van boerenafkomst was, wat veel mensen niet konden geloven, waarbij ze in haar leven tot nu toe telkens een zekere arrogantie of trots had gevoeld en tegelijk een soort verontwaardiging, soms het ene wat meer, dan weer het andere. Nu maakte het allemaal niet meer uit. Tja, waarom eigenlijk arrogantie of trots, en vanwaar die verontwaardiging? Iedereen moest maar denken wat hij wilde. Ook dat had ze van hem geleerd: het deed er niet toe wat anderen over je dachten, het hoefde je niet eens bezig te houden óf ze iets over je dachten. Het klopte wat hij zei: dat was echte vrijheid. Ze luisterde nogmaals; niets dan het gepiep waarvan je niet eens kon zeggen of het van dichtbij kwam of van ver, van één oogstmachine of van meerdere. Was het

niet meer dan normaal dat hij niet al om halftien of hoe laat het ook was, in ieder geval nog niet echt laat, naar bed wilde? Ze moest het niet persoonlijk opvatten, ze wist tenslotte dat hij met weinig slaap toekon, dat hij aan vier uur genoeg had, in tegenstelling tot haar, en dat hij 's nachts niet graag wakker lag en daarom liever pas laat naar bed ging. Nee nee, het was volkomen normaal. Maar het was niet normaal dat zij zich de laatste tijd zo'n zorgen maakte en aan één stuk door bang was dat hij genoeg van haar zou krijgen. Toegegeven, ook in Hamburg had deze angst haar zo nu en dan overvallen, maar toen was het bijna iets schattigs geweest, iets waar ze haast beschaamd om had moeten lachen. En als om te bewijzen dat ze zich bewust was van de nietigheid van haar angst, had ze Bob er op tedere momenten over verteld, waarop hij telkens had geantwoord dat het onzin was, dat ze niet bang behoefde te zijn. Opeens moest ze aan de rode vrachtwagens denken die ze die middag had gezien. Ze had ze niet voor het eerst gezien, ze zag ze al sinds ze weer hier woonden. Maar vandaag was het anders geweest, vandaag hadden ze haar op de een of andere manier geprikkeld, geërgerd, zonder dat ze wist waarom. En ook nu vond ze geen antwoord. Het waren gewoon vrachtwagens, die niets met haar hadden uit te staan, net zomin als alle andere voertuigen daarbeneden op de hoofdweg, die allemaal ergens vandaan kwamen, allemaal ergens naartoe reden, maar op geen enkele manier met haar verbonden waren. Ze was overspannen, dat was het waarschijnlijk. En eigenlijk zonder reden. Want tenslotte was het allemaal normaal. En het was ook normaal dat ze steeds minder vaak met elkaar naar bed gingen, nadat ze een jaar, bijna anderhalf jaar lang nauwelijks iets anders hadden gedaan. Waarom zou het bij hen anders zijn dan bij alle anderen. Relaties veranderden, gingen van de ene fase over in de volgende, en zo buitengewoon als hun relatie was, waren deze fasen er ook bij hen. Ze vond het moeilijk aan zichzelf toe te geven, maar dat zijn aanvankelijk

haast tomeloze, aan drift grenzende begeerte langzaam maar gestaag afnam, verdroeg ze makkelijker en kwetste haar minder als ze zichzelf inpraatte dat het simpelweg biologie was, meer niet, dat het nu eenmaal zo ging bij mannen, hoe treurig ze dit – voor het eerst in haar leven – ook vond. Nog één keer luisterde ze, en toen viel ze in slaap.